

surd pas a nivell al bell mig de la ciutat. Més tard, el cobriment del ramal de Barcelona a partir del carrer de Sant Cristòfol va deixar pas, amb els anys, a una nova avinguda que ajuda a lligar el sector de la Sagrada Família i el centre urbà. Fins a la dècada dels noranta del segle xx no es va fer la circumval·lació del ramal de Sùria que va deixar fora d'ús la seva travessia urbana, fet que, juntament amb la fallida, uns anys abans, de la foneria SAF, va permetre om-

quedar desvertebrat, aïllat de les dinàmiques ciutadanes, si persisteix la tendència de les darreres dècades, en les quals s'ha accelerat la degradació dels habitatges més precaris, la població tradicional n'ha anat marxant, i en alguns indrets s'ha convertit en refugi exclusiu de nous manresans amb dificultats per incorporar-se plenament a la vida ciutadana –dificultats que l'aïllament no ajuda a superar.

No es pot afirmar que el govern de la ciu-

portant els propers anys: l'àrea de la Fàbrica Nova, per a la qual el segle XXI ha nascut amb projectes d'usos residencials, comercials i d'equipaments. La incorporació de la gran finca industrial –en la qual milers de manresans de diverses generacions van contribuir a fer gran la firma Bertrand i Serra– als usos socials comercials i residencials, treu de la marginalitat geogràfica l'edifici de l'antic Col·legi de Sant Ignasi, seu del Museu Comarcal, de l'Arxiu de

Nova escultura d'Elisa Arimany a la zona recentment urbanitzada on havia passat la via del carrilet.

La plaça de la Música mostra la renovació al barri antic.

Carrer Guimerà, una aposta pels vianants en una artèria comercial.

Estètica moderna al centre modernista: edifici d'oficines al passeig de Pere III.

Conjunt residencial de Can Font: la ciutat creix i crea formes i espais.

La Parada: a punt per veure néixer un nou barri.

plir el gran *forat* que s'estenia al davant mateix de la Politècnica, entre els barris del Poble Nou i de la carretera de Santpedor.

La via encara hi és, tanmateix, disposada un cop més a quedar engolida pel creixement urbà. El ramal per on circulen els llargs combois de vagons plens de potassa extreta de les mines de Sùria i de Sallent, que van cap al port de Barcelona, travessa la depressió que s'obre entre la carretera de Santpedor i el sector dels Dolors; just on és previst crear tot un barri per a centenars de famílies. La via tornarà a quedar entremig, i algun dia es decidirà que fa nosa. Però potser llavors la creixent cultura a favor del transport públic farà que ja no s'advoqui per l'eliminació, sinó per solucions que permetin aprofitar el potencial de l'infraestructura.

EL COR CANSAT Resten altres *forats* en la trama urbana, obstacles per a una autèntica vertebració, que no és només un problema de continuïtat dels carrers (però que també ho és). El nucli antic, per exemple, corre perill de

tat no hagi fet cap esforç contra aquesta dinàmica; una altra cosa és que hagi estat suficient. En els darrers anys s'aposta tant per la rehabilitació residencial com per la implantació d'usos que dotin de vida els sectors que n'estan perdent. La instal·lació del Conservatori de Música a la fàbrica Balcells i la construcció dels nous jutjats a la plaça Montserrat, per exemple, pretenen crear un nucli d'activitat a la zona. Un altre exemple destacat, i visible a força distància per la seva posició elevada, ha estat la conversió de l'antiga caserna militar del Carme –i, abans que caserna, convent de frares carmelitans– en alberg de joventut. Les ajudes a la rehabilitació i la promoció pública d'habitatges econòmics per a joves també intenten capgirar el problema de l'envelliment demogràfic.

ANTIGUES I NOVES CENTRALITATS El nucli antic, en un dels seus extrems, connecta directament amb una extensa zona industrial inactiva cridada a protagonitzar un canvi im-

la Ciutat i de l'Oficina de Turisme i punt d'inici de les visites guiades a la ciutat mil·lenària. A l'altra banda d'aquest gran edifici, el raval de les Escodines i el carrer de Santa Llúcia recorden que rehabilitar és en darrer terme la clau de la vertebració buscada.

Mentre els gestors públics de la ciutat procuren renovar centralitats a dins del nucli, la iniciativa privada s'espavila per crear-ne a la perifèria urbana. La motorització general, les progressives dificultats de circulació i aparcament al centre de la ciutat i el canvi d'hàbits tant a l'hora de comprar com a l'hora de divertir-se han fet néixer arreu unes zones de comerç i oci que tenen la seva punta els dissabtes a la tarda. A Manresa l'indret és els Trullols, on de primer es va instal·lar un hipermercat, després s'hi va alçar un multicinemes i progressivament hi han anat obrint portes altres tipus d'establiments, tant comercials com de lleure; i no han trigat gaire a arribar els promotors immobiliaris disposats a fer que la nova zona deixi de ser perifèrica.

El tancament de la foneria SAF i el trasllat de la via del tren de Súria va plantejar el repte d'omplir un gran espai dins de la ciutat ja existent, on s'ha provat de posar en marxa un urbanisme d'espais oberts i contrast d'altures, a tocar del centre comercial i entre barris de trama tradicional. Una escultura de Marzo-Mart fa la funció de fita.

